

PRAHA
BRATISLAVA
BUDAPEŠŤ
OSTRAVA

CHAMBERS
EUROPE
AWARDS
for excellence
2010
WINNER

■ Bankovnictví

Novela zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrování – ochrana spotřebitele?

Autorka:

Mgr. Radka Rutar

Obsah:

- Rozšíření pravomoci finančního arbitra
- Změna organizační struktury
- Řízení před finančním arbitrem
- Nové informační povinnosti finančních institucí

Od 1. července tohoto roku má nabýt účinnosti novela zák. č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrování (dále jen „Zákon“ a „Novela“), která nově ovlivní rozhodování sporů vzniklých ze spotřebitelských úvěrů a kolektivního investování, jejichž stranou je spotřebitel a dále zavádí některé další povinnosti dotčených finančních institucí. S ohledem na podstatné rozšíření agendy finančního arbitra navíc dojde Novelou ke zřízení Kanceláře finančního arbitra, jakožto organizační složky státu, jejíž příjmy a výdaje budou součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva financí. Dosud činnost finančního arbitra zajišťovala Česká národní banka. Nyní čeká návrh Novelu na podpis Prezidenta republiky.

Česká republika touto Novelou plní povinnosti vyplývající z příslušných evropských předpisů a zavádí alternativní způsob projednávání sporů předvídaných zákonem č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, který s účinností od 1. ledna tohoto roku významným způsobem ovlivňuje trh se spotřebitelskými úvěry. Rozšíření působnosti finančního arbitra na rozhodování sporů v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů a kolektivního investování tedy nově umožní spotřebiteli podat návrh na mimosoudní řešení jeho sporu ze spotřebitelského úvěru právě u finančního arbitra. Sjednání rozhodčí smlouvy

nevylučuje pravomoc finančního arbitra. Finančním arbitrem budou tak nově řešeny spory vzniklé po datu účinnosti Novelu mezi věřiteli nebo zprostředkovateli (bankovní i nebankovní subjekty) na straně jedné a spotřebitelem na straně druhé a v oblasti kolektivního investování se pravomoc finančního arbitra rozšíří na rozhodování sporů mezi investiční společností nebo fondem a na druhé straně investorem, který je zároveň spotřebitelem. Zprostředkovatelé pro oblast kolektivního investování zatím zůstávají mimo pravomoc finančního arbitra a bude záležet na vyhodnocení nyní navrhované úpravy v oblasti zprostředkování spotřebitelských úvěrů.

Řízení u finančního arbitra může být zahájeno pouze na návrh spotřebitele, držitele elektronického platebního prostředku či uživatele platebních služeb. Podání návrhu na zahájení řízení má pak obdobné účinky jako podání žaloby na obecný soud. Poskytovatelé finančních služeb nemohou podávat návrh na zahájení řízení u finančního arbitra, a to ani vůči svým klientům ani vůči sobě navzájem. Finanční arbitř rozhoduje spory v rámci soukromoprávní agendy. Nedoplňuje pravomoc dozorových orgánů a případně dle otázky, např. neplatnost ujednání ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, které by mohly zakládat odpovědnost za správní delikt dle příslušných právních předpisů, řeší finanční arbitř jen a pouze s ohledem na konkrétní jím řešený případ. Pokuty udělené finančním arbitrem institucím na základě Zákona jsou pak svou povahou spíše institutem obdobným § 53 občanského soudního řádu (pořádkové opatření ukládané soudem).

Přijetím Novelu dojde k výraznému nárůstu institucí, vůči kterým budou jejich klienti jakožto spotřebitelé oprávněni zahajovat řízení u finančního arbitra. Například s odkazem na dříve přijatý zákon o spotřebitelském úvěru se bude na straně žalované jednat jak o bankovní subjekty, nad nimiž již finanční arbitř určitou pravomoc má, tak o nebankovní subjekty, a to jak na straně věřitelů tak i zprostředkovatelů.

Všechny subjekty, které nyní spadají do pravomoci finančního arbitra, jsou povinny plnit vůči finančnímu arbitrovi informační povinnost, a to nejpozději ke dni, od něhož je instituce oprávněna vykonávat svou činnost. Instituce, na něž se bude vztahovat znění zákona po Novelu, musí tuto povinnost splnit do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti Novelu. Rozsah předávaných informací je blíže upraven v § 19 Zákona a zahrnuje mimo jiné také určení kontaktní osoby pro styk s finančním arbitrem a jejího zástupce. Za nesplnění této povinnosti může finanční arbitř podle povahy a závažnosti porušení uložit instituci pokutu až do výše 1.000.000,- Kč, a to i opakovaně.

